

Sygn. akt I ACz 1452/12

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Paweł Rygiel

SSA Maria Kus-Trybek

SSA Jerzy Bess

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2012 roku w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Syndyka Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego (...)spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko M. B., J. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2012 roku, sygn. akt IX GC 49/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1452/12

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie udzielił zabezpieczenia roszczenia powodowa o zapłatę kwoty 3 019 561 zł poprzez zajęcie wierzytelności pozwanego M. B. w stosunku do Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego (...)S.A. w upadłości likwidacyjnej w K. w kwocie 51 401,26 zł umieszczonej na liście wierzytelności zatwierdzonej częściowo przez Sędziego Komisarza pod pozycją U-107 oraz zajęcie wierzytelności pozwanego J. M. w stosunku do Przedsiębiorstwa Budownictwa (...)3 S.A. w upadłości likwidacyjnej w K. w kwocie 330 819,30 zł umieszczonej na liście wierzytelności częściowo zatwierdzonej przez Sędziego Komisarza pod pozycją U-113 – przy czym obu wierzytelności do łącznej kwoty 275 657,11 zł. W uzasadnieniu wskazano, że powód złożył wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez zajęcie wierzytelności, które przysługują pozwany wobec upadłej spółki na rzecz której działa powód, który został jednak postanowieniem z dnia 7 maja 2012 r. oddalony przez Sąd z uwagi na nieuprawdopodobnienie roszczenia. Pismem złożonym w dniu 19 czerwca 2012 r. powód złożył ponownie wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez zajęcie wierzytelności ograniczając sumę zabezpieczenia w stosunku do poprzedniego wniosku do kwoty 275 657,11 zł. W uzasadnieniu wniosku podano te same okoliczności na uprawdopodobnienie roszczenia i uzasadnienie interesu prawnego jak w poprzednim wniosku. W szczególności podano, iż w niniejszym postępowaniu dochodzi zapłaty od pozwanego odszkodowania za działanie na szkodę spółki w trakcie sprawowania przez pozwanych funkcji członków zarządu Przedsiębiorstwa Budownictwa (...)3 S.A. w K.. Jako uprawdopodobnienie roszczenia powód wskazał dokumenty załączone do pozwu. Natomiast dla uzasadnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia podniesiono, iż pozwany M. B. jest już na emeryturze i nie prowadzi działalności zawodowej, a w odniesieniu do drugiego z pozwanych brak jest jakichkolwiek informacji dotyczących jego aktywności zawodowej po 2010 r. Tym samym zdaniem powoda zaspokojenie roszczenia w razie uwzględnienia powództwa jest wątpliwe biorąc pod uwagę rząd jego wielkości. Dodatkowo powód wskazał, iż obaj pozwani pozostają

w związkach małżeńskich, co oznacza, iż większość składników ich majątku objętych może być wspólnością majątkową małżeńską a co za tym idzie, skierowanie egzekucji do większości składników tych majątków będzie niemożliwa, gdyż rodzaj długu, jaki jest przedmiotem niniejszego postępowania wyklucza w zasadzie odpowiedzialność majątkową współmałżonka. Wyszczególnione we wniosku o zabezpieczenie wierzytelności zostały uznane na prawomocnej liście wierzytelności sporządzonej w ramach postępowania upadłościowego prowadzonego wobec upadłej spółki i stanowią roszczenia pozwanych ze stosunku pracy. Wskazał, iż są to zarazem jedyne składniki majątku pozwanych, o których powód ma wiedzę. Powód w stosunku do poprzedniego wniosku zweryfikował sumę zabezpieczenia i ograniczył ją do kwoty 275 657,11 zł, na którą jak wskazał, składa się kwota 232 311 zł tytułem należności głównej, kwota 28 959,31 zł tytułem odsetek ustawowych, 7 217 tytułem kosztów procesu oraz kwota 7 169,80 tytułem kosztów wykonania zabezpieczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego wniosek zasługuje na uwzględnienie. Wnioskodawca uprawdopodobnia swoje roszczenie za pomocą dołączonych do pozwu dokumentów, w tym uchwałami Rady Nadzorczej Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego (...) S.A. w K., a w szczególności uchwałą nr 185, którą Rada Nadzorcza spółki wyraziła zgodę na zawarcie umowy o współpracy z Kancelarią Adwokacką (...) w przedmiocie nabycia gruntów za cenę 200 zł za m², przy czym honorarium pełnomocnika winno być zawarte w tej cenie. Ponadto powód dołączył do pozwu umowy, z których wynika, iż spółka (...) (...) S.A. w K. nabyła na własność nieruchomości, których obsługę prawną miała zapewnić Kancelaria (...) za cenę nieprzekraczającą ceny wskazanej w uchwale. Ostatecznie spółka (...) (...) S.A. nabyła nieruchomości o łącznej powierzchni 57 374 m², co przy 200 zł za m² daje cenę maksymalną 11 474 800 zł. Według twierdzeń powoda i na podstawie powołanych umów sprzedaży na zakup gruntów wydatkowana była kwota 8 687 550 zł, co oznacza, iż pełnomocnik powinien otrzymać wynagrodzenie w wysokości 2 787 250 zł. Tymczasem z faktur przedłożonych przez powoda jak i z twierdzeń pozwanych wynika, iż w/w Kancelaria Adwokacka otrzymała kwotę 3 019 561 zł. Istotnie więc biorąc pod uwagę brzmienie uchwały Rady Nadzorczej co do maksymalnej kwoty, jaką spółka (...) (...) S.A. miała przeznaczyć na zakup nieruchomości wraz z honorarium pełnomocnika, wydatki te zostały przekroczone o kwotę 232 311 zł (3 019 561 zł – 2 787 250 zł = 232 311 zł). Sąd Okręgowy uznał zatem za prawdopodobne, iż w tym zakresie zarząd, wypłacając pełnomocnikowi wynagrodzenie ponad kwotę ustaloną jako maksymalna uchwałą Rady Nadzorczej działał na szkodę spółki (...) (...) S.A. w K..

Oceniając interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia Sąd Okręgowy wskazał, że w przypadku roszczeń o świadczenie pieniężne obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia może płynąć przede wszystkim stąd, iż zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności, gdy nie ma on dostatecznego majątku. Uprawniony przedstawił okoliczności, które świadczyć mogą o zagrożonej wypłacalności pozwanych, a to fakt przebywania na emeryturze jednego z nich i brak wiedzy o obecnej aktywności zawodowej drugiego pozwanego co spowodować może, iż wyegzekwowanie należności zasądzonych w niniejszej sprawie może być utrudnione.

Postanowienie zostało zaskarżone w całości przez pozwanych, którzy zarzucili mu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż powód uprawdopodobnił, że roszczenie jest wiarygodne, a brak zabezpieczenia mógłby pozbawić uprawnionego zaspokojenia. Wnieśli oni o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W uzasadnieniu wskazano, że wynagrodzenie pełnomocnika nie przekroczyło limitu wyznaczonego przez spółkę, gdyż w umowie znalazło się wyraźne postanowienie, iż wynagrodzenie pełnomocnika stanowić będzie powiększoną o należyty podatek o towarów i usług różnicę pomiędzy ceną zakupu nieruchomości licząc 20 000 zł za ar pomnożonej przez ilość arów zakupionych nieruchomości. Strony ustaliły wynagrodzenie pełnomocnika na kwotę 2 475 000 zł, która dopiero po powiększeniu o podatek wyniosła 3 019 561 zł. Ponadto, na co wskazywano już w uprzednich pismach, roszczenie jest przedawnione. Dzień rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia został określony jako dzień 5 lutego 2007 r., tego bowiem dnia rada nadzorcza wyraziła zgodę na zawarcie umowy przez zarząd. Nawet jeśli ostateczna wysokość wynagrodzenia (a zatem i ewentualnej szkody) nie była jeszcze znana, to jednak uprawniony kwestionuje sam fakt przyznania wynagrodzenia. Jeśli nawet jednak przyjąć inaczej, to terminem początkowym przedawnienia byłby 30 maja 2008 r., kiedy doszło do zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu za 2007 r., a członkowie rady nadzorczej uczestniczyli w zgromadzeniu. Zakwestionowano także interes prawny strony powodowej w zabezpieczeniu roszczenia. We wniosku

nie wskazano żadnych dowodów na poparcie twierdzeń odnośnie aktualnej sytuacji zawodowej pozwanych. Wskazano ponadto, iż we wniosku nie wskazano, że sytuacja majątkowa pozwanych jest trudna, nie odniesiono się do emerytury ani posiadanego majątku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłankami udzielenia zabezpieczenia, wynikającymi z art. 730 i 730¹ k.p.c. są uprawdopodobnienie roszczenia oraz interes prawny w jego udzieleniu. W przedmiotowej sprawie spełnione zostały obie przesłanki, a zatem udzielenie zabezpieczenia było zasadne.

Roszczenie podnoszone przez powoda jest uprawdopodobnione. Podkreślić trzeba, iż uprawdopodobnienie roszczenia nie jest równoznaczne z jego udowodnieniem, w związku z czym nie musi ono oznaczać pewności Sądu co do istnienia roszczenia, lecz jedynie jego wysokie prawdopodobieństwo. Okoliczności wskazane w pozwie, oparte na co do zasady bezspornym między stronami stanie faktycznym, dają podstawy do przyjęcia uzasadnionego przekonania Sądu o dużym prawdopodobieństwie roszczenia. Pozwani, działając jako członkowie obecnie upadłej spółki, zawarli w jej imieniu umowę, na mocy której pełnomocnik spółki otrzymać miał wynagrodzenie w wysokości ponad 3 milionów złotych za przeprowadzenie transakcji opiewającej na kwotę ok. 11 milionów złotych. Już sama wysokość wynagrodzenia, zarówno w swojej kwocie, jak i w proporcji do wartości transakcji, może budzić wątpliwości. Jakkolwiek wynagrodzenia prawników mogą być zróżnicowane, co oznacza w przypadku doświadczonych i cenionych pełnomocników także wysokie honoraria, to jednak sytuacja, w której pełnomocnik otrzymuje tak wysokie wynagrodzenie, a spółka następnie w niezbyt długim czasie jest postawiona w stan upadłości likwidacyjnej, może uprawdopodobniać, iż doszło do działania na szkodę spółki, co rodzi odpowiedzialność z art. 483 k.s.h., wskazywanego jako podstawa roszczenia w przedmiotowej sprawie. Mniejsze znaczenie należy tu przypisać samemu przekroczeniu limitu kwoty dla transakcji ustanowionemu uchwałą nr 185 rady nadzorczej spółki (k. 100). W związku z tym zarzut strony pozwanej, że w istocie limit ten nie został przekroczony, skoro cena ziemi netto wraz z wynagrodzeniem pełnomocnika nie przekroczyła 200 zł/m² nie może prowadzić do obalenia uprawdopodobnienia roszczenia. Ponadto, biorąc pod uwagę, że ceny co do zasady powinno się podawać wraz z podatkiem od towarów i usług (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach, Dz. U. Nr 97, poz. 1050 z późn. zm.), w braku odmiennego wskazania w powoływanej uchwale, należy przyjąć, że chodziło o cenę brutto.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanych, zwrócić należy uwagę, iż art. 488 k.s.h. przewiduje dwa terminy przedawnienia – z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia oraz w każdym przypadku roszczenie z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. W przedmiotowej sprawie szkoda nastąpiła najwcześniej w momencie zawarcia umowy z pełnomocnikiem (dnia 5 lutego 2007 r.), ewentualnie z chwilą wypłacenia mu wynagrodzenia (dnia 7 lutego 2007 r. i dnia 2 kwietnia 2007 r.). Dnia 14 lipca 2011 r. przeciwko pozwanym wystąpiono z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej (k. 111), co przerywa bieg przedawnienia. Pomiędzy dniem 5 lutego 2007 r. a dniem 14 lipca 2011 r. nie upłynęło 5 lat, zatem do rozważenia pozostaje, czy upłynęło 3 lata od dnia dowiedzenia się spółki o szkodzie, a w szczególności – kiedy nastąpił moment dowiedzenia się o niej spółki – przez co należy rozumieć organ inny niż ten, który spowodował szkodę, a zatem w sytuacji takiej jak w przedmiotowej sprawie radę nadzorczą. W ocenie Sąd Apelacyjny, okoliczność ta nie została jak dotychczas ustalona. Powołana w zażaleniu data 30 maja 2008 r., tj. data Walnego Zgromadzenia Spółki, nie może być, przynajmniej na obecnym etapie, uznana za miarodajną. Przede wszystkim brak jest dowodu, iż na Walnym Zgromadzeniu omawiane były kwestie związane z umową z dnia 5 lutego 2007 r. Z protokołu zgromadzenia (k. 453-463) nie wynika, by omawiana była na nim kwestia wynagrodzenia pełnomocnika. Również z przyjętego na zgromadzeniu sprawozdania zarządu (k. 449-450) wynika jedynie, iż spółka kupiła grunty, których dotyczyła umowa z pełnomocnikiem, brak jednak informacji o dodatkowej umowie z pełnomocnikiem oraz o wysokości wynagrodzenia. Z kolei w sprawozdaniu rady nadzorczej (k. 451-452) okoliczność zawarcia transakcji w ogóle nie została wymieniona. Na podstawie przedłożonych przez pozwanych dokumentów nie można na chwilę obecną przyjąć, że w dniu Walnego Zgromadzenia spółka (rada

nadzorcza) dowiedziała się o szkodzie. Sąd Apelacyjny nie przesądza, że roszczenie nie jest przedawnione, stwierdza jedynie, iż na obecnym etapie nie zostało obalone uprawdopodobnienie roszczenia.

Odnosząc się do kwestii interesu prawnego, przyznać należy, że powód nie wskazał szczegółowych danych dotyczących majątku i dochodów, a w konsekwencji wypłacalności pozwanych. Jest to jednak w pełni zrozumiałe, jeśli zważy się na ich statut osób fizycznych, nieprowadzących działalności gospodarczej. W takiej sytuacji powód nie ma realnych możliwości dowiedzenia się, jaki posiadają oni majątek, ile zarabiają, a nawet gdzie pracują. Szersze możliwości ma w tym zakresie dopiero komornik w postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym. Nie można zatem oczekiwać, by powód wskazywał szczegółowe dane dotyczące majątku pozwanych. Jednak już dane wskazane przez niego, zwłaszcza nieprowadzenie działalności gospodarczej, brak aktywności zawodowej, pozostawanie w związkach małżeńskich – a w konsekwencji objęcie większości majątku wspólnością ustawową, świadczą o tym, że potencjalnie mogą wystąpić problemy z egzekucją zasądzonego odszkodowania. Podkreślić przy tym należy, że pozwani okolicznościom tym nie zaprzeczyli, nie wskazali na posiadany przez siebie majątek lub dochody, a jedynie ograniczyli się do twierdzenia, że powinien wykazać to powód. Mając na uwadze całokształt zebranego w sprawie materiału należy przyjąć, że powód wykazał interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.